

ДСНС УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (м. ВІННИЦЯ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища
полковник служби
цивільного захисту

Микола ГОВОРУЦАК

07 _____ 2022 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

З ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД У СФЕРІ ПОЖЕЖНОЇ

ТА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ

підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника (зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека

Вінниця-2022

Державний нагляд у сфері пожежної та техногенної безпеки. Освітня програма підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника (зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека. Вінниця: ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця), 2022.

Освітню програму складено на основі стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України від 06.04.2022 № 308, та освітньо-професійної програми «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 261 Пожежна безпека затвердженої наказом училища від 04.07.2022 № 67-ОП.

Укладач:

старший викладач – майстер виробничого навчання
навчального відділення цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності,
майор служби цивільного захисту,
спеціаліст другої категорії

 Олександр АНДРОЩУК

РЕКОМЕНДОВАНО

до розгляду на засіданні
навчального відділення цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності
Протокол № 1 від «04» листопада 2022 року

Начальник відділення – майстер виробничого навчання
навчального відділення цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності,
підполковник служби цивільного захисту

 Руслан ТКАЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради училища
Протокол № 1 від «06» листопада 2022 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення навчальної дисципліни «Державний нагляд у сфері пожежної та техногенної безпеки» формує у здобувачів освіти компетентності, які дають можливість комплексного та прикладного вирішення завдань у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, що спрямовані на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, на запобігання виникненню пожеж, обмеження їх розвитку, убезпечення людей, захист матеріальних цінностей, докільля від впливу небезпечних чинників пожежі, а також створення умов для пожежогасіння.

Державний нагляд – це спеціалізована організаційна форма контролю за впровадженням певних видів господарської діяльності, що добре зарекомендував себе в сучасних умовах забезпечення та підтримання вимог цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

Нагляд – це процес, за допомогою якого незалежний державний інспектор накопичує та оцінює інформацію, що піддається оцінці та належить до специфічної господарської системи для визначення та відображення у висновку ступінь відповідності заявленої суб'єктом господарювання інформації встановленим вимогам та критеріям.

Основна мета державного нагляду - встановлення достовірності стану забезпечення цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки суб'єкта господарювання і відповідності заявленого стану нормативним актам.

Ключовою ланкою вивчення навчальної дисципліни є лекції, на яких вивчаються найбільш важливі та важкі для засвоєння питання, або недостатньо висвітлені в навчальній літературі питання програми. Практичні та семінарські заняття проводяться з метою більш глибокого вивчення і закріплення теоретичних знань здобувачами освіти. Практичне заняття за темою 2.3 проводиться двома викладачами з урахуванням поділу групи на підгрупи.

Мета вивчення дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Державний нагляд у сфері пожежної та техногенної безпеки» є ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними основами діяльності органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, формування достатнього рівня знань та умінь з питань основних небезпечних факторів суб'єктів різних форм власності та напряму діяльності, що мають вплив або можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій.

Зв'язок з іншими дисциплінами.

Дисципліна тісно пов'язана із навчальним матеріалом таких дисциплін як «Основи правознавства», «Пожежна профілактика», «Пожежна тактика».

Очікувані результати.

В результаті вивчення дисципліни «Державний нагляд у сфері пожежної та техногенної безпеки» здобувачі освіти повинні володіти наступними компетентностями:

Інтегральна компетентність:

- здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у галузі цивільного захисту та пожежної безпеки під час ліквідування надзвичайних ситуацій, аварій, їх наслідків і гасіння пожеж або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасних природничих, математичних та технічних наук на основі системного підходу та може характеризуватися певною невизначеністю умов в процесі професійної діяльності; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальна компетентність:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

- здатність застосовувати вимоги законодавства України у сфері пожежної безпеки та цивільного захисту населення і територій у своїй професійній діяльності;

- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, ведення службової документації;

- здатність здійснювати нагляд (контроль) за виконанням вимог пожежної безпеки, обґрунтування заходів, спрямованих на усунення порушень.

Програмні результати навчання:

- дотримуватися вимог законодавства, державних та міжнародних стандартів в професійній діяльності;

- здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері пожежної безпеки та цивільного захисту населення і територій;

- виконувати перевірку протипожежного стану об'єкту та контролювати усунення порушень правил пожежної безпеки;

- застосовувати запобіжні адміністративні та інші заходи з метою забезпечення дотримання протипожежного режиму на об'єктах.

Форми та засоби діагностики результатів навчання.

Контроль з дисципліни здійснюється за 12-бальною шкалою оцінювання.

Форми контролю.

Поточний контроль:

усне та письмове опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване);

контроль за виконанням практичних завдань;

тестування;

контроль за ефективністю самостійної роботи (написання та захист рефератів, доповідей, підготовка творчо-аналітичних завдань тощо).

Проміжний контроль – залік.

Тематичний контроль: оцінювання навчальних досягнень по завершенню вивчення теми.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділів, тем	Всього годин	Кількість аудиторних годин					Самостійна робота
			всього	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	залік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Організація та порядок здійснення державного нагляду	12	10	10	-	-	-	2
1.1	Державний нагляд (контроль) у сфері пожежної та техногенної безпеки	2	2	2	-	-	-	-
1.2	Організація діяльності органів державного нагляду (контролю)	2	2	2	-	-	-	-
1.3	Функції і права органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки	2	-	-	-	-	-	2
1.4	Планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю). Підстави та строки здійснення	2	2	2	-	-	-	-
1.5	Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки	2	2	2	-	-	-	-
1.6	Порядок подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки	2	2	2	-	-	-	-
2	Порядок здійснення контролю пожежної та техногенної безпеки суб'єктів господарювання	17	14	6	6	2	-	3

2.1	Загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю)	2	2	2	-	-	-	-
2.2	Наглядові справи на об'єкти. Вимоги до їх оформлення	2	2	2	-	-	-	-
2.3	Планова перевірка додержання вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки. Оформлення документів щодо результатів перевірки	6	6	-	6	-	-	-
2.4	Державний нагляд на об'єктах, що охороняються пожежно-рятувальними підрозділами на договірних засадах	2	2	2	-	-	-	-
2.5	Завдання та основні напрямки нормативно-технічної роботи	3	-	-	-	-	-	3
2.6	Особливості організації діяльності органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки	2	2	-	-	2	-	-
3	Адміністративно-правозастосовна діяльність органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки	8	8	4	4	-	-	-
3.1	Адміністративно-правозастосовна діяльність	2	2	2	-	-	-	-
3.2	Проведення у справах про адміністративні правопорушення	2	2	2	-	-	-	-
3.3	Оформлення документів з адміністративно-правозастосовної діяльності	4	4	-	4	-	-	-
4	Облік і розслідування пожеж та їх наслідків	6	2	2				4
4.1	Порядок розслідування пожеж та їх наслідків	2	2	2	-	-	-	-
4.2	Класифікація злочинів, пов'язаних з пожежами	2	-		-	-	-	2
4.3	Порядок обліку пожеж та їх наслідків	2	-	-	-	-	-	2
5	Залік	2	2	-	-	-	2	-
	Всього годин / кредитів ЄКТС	45/1,5	36	22	10	2	2	9

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Організація та порядок здійснення державного нагляду

Теоретичні основи пожежної та техногенної безпеки. Відносини, що регулюються Кодексом цивільного захисту України. Структура і повноваження державних органів нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки.

Посадові інструкції та порядок розподілу функціональних обов'язків. Основні види планів та періодичність їх складання. Облік службової діяльності. Надання методичної та практичної допомоги в територіальних органах ДСНС.

Основні функції та права органів державного нагляду у сфері техногенної та пожежної безпеки. Планові та позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки. Порядок подання та реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.

Рекомендована література: 1, 5, 6, 7, 13, 14, 15.

Розділ 2. Порядок здійснення контролю пожежної та техногенної безпеки суб'єктів господарювання

Загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю). Повноваження та обов'язки органу державного нагляду (контролю). Відповідальність посадових осіб органу державного нагляду (контролю). Права, обов'язки та відповідальність суб'єкта господарювання.

Основні вимоги до організації ведення і оформлення наглядових справ на об'єкти та суб'єкти господарювання. Вимоги до оформлення приписів на усунення порушень вимог правил техногенної та пожежної безпеки.

Особливості організації наглядово-профілактичної роботи на об'єктах що охороняються підрозділами на договірних засадах. Організація, планування та порядок підготовки до проведення перевірок на об'єктах що охороняються підрозділами на договірних засадах. Порядок створення та організація роботи добровільної пожежної охорони та пожежно-технічних комісій.

Основні завдання нормативно-технічної роботи. Експертиза проєктів будівництва та оформлення дозволу на виконання будівельних робіт. Здійснення контролю за об'єктами будівництва та реконструкції. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів.

Особливості планування і порядок складання плануючих документів на територіальному та місцевому рівнях. Порядок сертифікації продукції протипожежного призначення та ліцензування робіт і послуг протипожежного призначення. Порядок реєстрації документів дозвільного характеру.

Практичне заняття 1. Планова перевірка додержання вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки. Оформлення документів щодо результатів перевірки.

Рекомендована література: 1, 5, 8, 10, 12, 14, 15.

Розділ 3. Адміністративно-правозастосовна діяльність органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки

Законодавство України про адміністративні правопорушення у сфері техногенної та пожежної безпеки. Адміністративні правопорушення, адміністративна відповідальність, адміністративні стягнення. Завдання та порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Протокол про адміністративні правопорушення. Розгляд справ про адміністративні правопорушення. Постанова про адміністративне правопорушення.

Керівні документи. Правова основа взаємодії служб під час проведення дізнання за фактом пожежі. Принципи взаємодії.

Обов'язки працівників територіальних органів державного нагляду, що здійснюють контроль за попередженням, виявленням, припиненням і розслідуванням кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами. Порядок створення, виїзду слідчо-оперативних груп та інших працівників органів внутрішніх справ на місце пожежі, дії членів груп та контроль за їх діяльністю. Працівник органу державного нагляду у сфері пожежної і техногенної безпеки як член комісії з дослідження пожежі.

Основні мотиви і характерні ознаки підпалів. Вимоги статей Кримінального кодексу України щодо злочинів пов'язаних із пожежами. Мета та завдання обліку пожеж та наслідків від них. Пожежі, які не підлягають обліку. Збитки від пожеж.

Практичне заняття 2. Оформлення документів з адміністративно-правозастосовної діяльності.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 7, 9, 11, 14, 15.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Кодекс Цивільного захисту України : станом на 1 липня 2013 року : відповідає офіц. текстові. – Вінниця : Діло, 2014. – 138 с.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : станом на 1 березня 2008 року : відповідає офіц. тестові. – Харків : Одіссей, 2008. – 295 с.
3. Кримінальний кодекс України : Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131 : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Назва з екрана.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України : станом на 1 січня 2007 року : відповідає офіц. тестові. – Харків : Одіссей, 2007. – 263 с.
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>. – Назва з екрана.
6. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності : Закон України від 23.03.2012 № 4448-VI : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4448-17>. – Назва з екрана.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України в зв'язку з прийняттям Кодексу цивільного захисту України : Закон України від 04.07.2013 № 406-VII : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/406-18>. – Назва з екрана.
8. Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної дружини : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 № 564 : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2013>. – Назва з екрана.
9. Порядок спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших подій, пов'язаних з пожежами : наказ МВС України від 24.07.2017 № 621: (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-17>. – Назва з екрана.
10. Деякі питання ліцензування господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення : постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2016. № 852 : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-2016>. – Назва з екрана.

11. Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів МНС України : наказ МВС України від 27.07.2016 № 725 : (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1162-16>. – Назва з екрана.
12. Правила пожежної безпеки в Україні : наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 : відповідає офіц. тестові. – Київ : Основа, Індустрія, 2015. – 114 с.
13. ДСТУ 2272:2006. Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять. – Чинний від 01.07.2007. – Київ: Держспоживстандарт України, 2007. – 28 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=29684.

Додаткова:

14. Назаров О.О. Наглядно-профілактична діяльність : довідник молодого фахівця служби цивільного захисту / О.О. Назаров, М.М. Кулешов. – Харків : АЦЗУ, 2006. – 392 с.
15. Міллер О.В. Організація пожежно-профілактичної роботи : навчальний підручник / О.В. Міллер, О.М. Парубок, А.І. Харчук. – Львів : ЛДУ БЖД, 2009. – 390 с.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Рівень навчальних досягнень	Бал	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
1	2	3
I. Початковий рівень	1	Здобувач освіти може відтворити 2-3 основних понять щодо організації наглядово-профілактичної діяльності органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш 20 % від загальної кількості тестів, зіштовхується з труднощами при виконанні практичних робіт
	2	Здобувач освіти може усно відтворити кілька функцій органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так, ні"); частково виконує практичні завдання, не вміючи їх правильно оформляти; може самостійно знайти відповідь у тексті документа або підручника; розрізняє окремі поняття без зв'язку між ними; виконує 20% від загальної кількості тестів
	3	Здобувач освіти може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення понять щодо організації та проведення перевірок об'єктів та суб'єктів господарювання органами державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки; слабо орієнтується під час практичних робіт, які може виконувати лише за допомогою викладача та детальної інструкції; відсутні сформовані уміння та навички; не вміє скласти висновки до практичної роботи; виконує 30% від загальної кількості тестів
II. Середній рівень	4	Здобувач освіти має середній рівень знань; описує основні положення планування, організації та проведення перевірок, а також використання адміністративних прав органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити навчальний матеріал, має фрагментарні навички в роботі з підручником; неповно характеризує загальні ознаки понять організації наглядово-профілактичної діяльності органів державного нагляду у сфері

1	2	3
		пожежної та техногенної безпеки; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу; за інструкцією та за допомогою викладача виконує практичні роботи з неповним їх оформленням; виконує 45% від загальної кількості тестів
	5	Здобувач освіти знає близько половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття організації та проведення дізнання по пожежах, наводить приклади, знає основні закони та правила; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; самостійно виконує практичні завдання, оформлює їх, не роблячи повних висновків; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної кількості тестів
	6	Здобувач освіти самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; може поверхово аналізувати організацію та функціонування органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки і робити певні, але нелогічні та неточні висновки; характеризує функції окремих медичних понять; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми; за допомогою викладача встановлює причинно-наслідкові зв'язки, розв'язує прості, типові вправи; за інструкцією виконує практичні роботи, але робить висновки, що не відповідають змісту завдання; виконує 65% від загальної кількості тестів
III. Достатній рівень	7	Здобувач освіти правильно відтворює логіку медичних понять, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, має стійкі знання; застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій; наводить власні приклади на підтвердження висловлюваної думки; самостійно викладає матеріал теми; здатен за допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами

1	2	3
		інформації; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; за інструкцією виконує практичні завдання, але робить неповні висновки; виконує 75% від загальної кількості тестів
	8	Здобувач освіти достатньо засвоїв основні поняття, категорії; вільно використовує навчальний матеріал у стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору взаємозв'язку; здатен на порівняльну характеристику явищ; формулює та чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого здобувача освіти; виправляє допущені помилки; застосовує здобуті знання на практиці; за інструкцією виконує практичні роботи, при цьому висновкам бракує чіткості; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, уміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів
	9	Здобувач освіти вільно оперує вивченим матеріалом; пояснює зв'язки між законодавчими та нормативно-правовими актами; самостійно аналізує та систематизує їх, розв'язує ситуаційні задачі; знання може застосовувати в змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; самостійно й правильно виконує практичні роботи, роблячи чіткі висновки; виконує 85% від загальної кількості тестів
IV. Високий рівень	10	Здобувач освіти має глибокі та повні знання понять планування, організації та виконання основних видів діяльності органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно аналізує і розкриває суть визначень, систематизує та встановлює причинно-наслідкові зв'язки; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується в нестандартних ситуаціях; виконує практичні завдання, правильно їх оформляє та робить логічні й послідовні висновки відповідно до мети роботи; здатен до самостійного вивчення матеріалу; виконує 95% від загальної кількості тестів

1	2	3
	11	Здобувач освіти здатен до самостійного вивчення матеріалу; встановлює і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; уміє застосувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень у практичній діяльності; самостійно знаходить інформацію (наукова література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемні завдання; самостійно вирішує та виконує 100% загальної кількості тестів
	12	Здобувач освіти має системні знання з дисципліни, уміє самостійно їх набувати, представляє власні неординарні судження; користується широким арсеналом засобів для доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; ретельно виконує практичні завдання; легко справляється з творчими завданнями посиленої складності